

قانون امور گمرکی

مصوب ۲۲/۸/۱۳۹۰ مجلس شورای اسلامی

و

آیین نامه اجرایی آن

مصوب ۱۳۹۱/۱۲/۴ هیئت وزیران

همراه با : توضیح و تحلیل

به انضمام:

قانون الحاق دولت ج.ا.ا. به کنوانسیون تجدید نظر شده کیوتو

قانون الحاق دولت ج.ا.ا. به کنوانسیون هماهنگی کنترل های مرزی کالاها

نگارنده (توضیح و تحلیل)

ناصر محمدحسینی

نشر وکیل

سرشناسه	: محمد حسینی، ناصر، ۱۳۹۰ -
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	: قانون امور گمرکی مصوب ۲۲/۸/۱۳۹۰ مجلس شورای اسلامی و آیین نامه اجرایی آن مصوب ۶/۱۲/۱۳۹۱ هیئت وزیران همراه با توضیح و تحلیل به انضمام قانون الحاق دولت ج.ا.ا. به کنوانسیون تجدیدنظرشده کیوتو، قانون الحاق دولت ج.ا.ا. به کنوانسیون هماهنگی کنترل های مرزی کالاها/ نگارنده، توضیح و تحلیل ناصر محمد حسینی.
مشخصات نشر	: تهران: نشر وکیل، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۲۲۴ ص.
شابک	: 978-600-5007-09-1
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: گمرک - قوانین و مقررات - ایران
موضوع	: صادرات و واردات - قوانین و مقررات - ایران
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۲۲۲۸۳۶۴۵KMH
رده بندی دیویی	: ۳۴۳/۵۵۰۵۶
شماره کتابشناسی	: ۳۲۵۲۲۶۴

نشر وکیل

قانون امور گمرکی مصوب ۲۲/۸/۱۳۹۰ مجلس شورای اسلامی

و آیین نامه اجرایی آن مصوب ۶/۱۲/۱۳۹۱ هیات وزیران

(همراه با توضیح و تحلیل)

به انضمام:

قانون الحاق دولت ج.ا.ا. به کنوانسیون تجدیدنظرشده کیوتو

قانون الحاق دولت ج.ا.ا. به کنوانسیون هماهنگی کنترل های مرزی کالاها

نگارنده توضیح و تحلیل: ناصر محمد حسینی

ISBN: 978-600-5007-09-1

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۰۷-۰۹-۱

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ نخست: ۱۳۹۲

انتشارات وکیل: تهران، خیابان فاطمی غربی، نبش سین دخت شمالی، پلاک ۱۳، طبقه ۳، واحد ۸

تلفن: ۶۶۹۴۶۴۷۲ - ۶۶۹۴۶۴۸۸

فهرست مندرجات

عنوان	صفحه
پیش‌گفتار.....	۷
نشانه‌های اختصاری (در توضیح و تحلیل زیر نویس).....	۹
قانون امور گمرکی.....	۱۱
بخش اول تعاریف، سازمان و کلیات.....	۱۱
فصل اول - تعاریف.....	۱۱
فصل دوم - اهداف، وظایف و سازمان گمرک جمهوری اسلامی ایران.....	۱۵
فصل سوم - کلیات.....	۱۸
بخش دوم - ارزش گذاری و قواعد مبدأ.....	۲۱
فصل اول - ارزش کالا.....	۲۱
فصل دوم - قواعد مبدأ.....	۲۵
بخش سوم - تشریفات قبل از اظهار.....	۲۵
بخش چهارم - نگهداری کالا در اماکن گمرکی.....	۲۷
فصل اول - انبارهای گمرکی و مسئولیت نگهداری کالا.....	۲۷
فصل دوم - انبارهای اختصاصی.....	۳۰
بخش پنجم - کالای متروکه، ضبطی (ضبط شده) و واگذاری به گمرک.....	۳۲
بخش ششم - تشریفات و شرایط عمومی اظهار و ترخیص.....	۳۴
بخش هفتم - رویه‌های گمرکی.....	۳۹
فصل اول - کالاهای ورودی.....	۳۹
فصل دوم - کالاهای صدوری.....	۴۵
فصل سوم - سایر رویه‌ها.....	۴۸

۵۶	بخش هشتم - تخلفات و قاچاق
۵۶	فصل اول - تخلفات گمرکی
۶۲	فصل دوم - قاچاق
۶۵	بخش نهم - معافیت ها و ممنوعیت ها
۶۵	فصل اول - معافیت ها
۷۲	فصل دوم - ممنوعیت ها
۷۶	بخش دهم - کارگزار گمرکی
۷۸	بخش یازدهم - بازبینی و اقدامات بعد از ترخیص
۷۸	فصل اول - کلیات
۷۹	فصل دوم - کسر دریافتی
۸۰	فصل سوم - اضافه پرداختی
۸۱	فصل چهارم - حسابرسی بعد از ترخیص
۸۱	بخش دوازدهم: مراجع رسیدگی به اختلافات گمرکی
۸۵	بخش سیزدهم - سایر مقررات
۹۱	آئین نامه اجرایی قانون امور گمرکی
۹۱	بخش اول - تعاریف و کلیات
۹۱	فصل اول - تعاریف
۹۱	فصل دوم - کلیات
۹۵	بخش دوم - تعیین ارزش و قواعد مبدأ
۹۵	فصل اول - ارزش کالا
۱۰۴	فصل دوم
۱۰۴	قواعد مبدأ و گواهی اسنادی مبدأ و کنترل آن
۱۰۸	بخش سوم - تشریفات قبل از اظهار
۱۱۳	بخش چهارم - نگهداری کالا در اماکن گمرکی
۱۱۳	فصل اول - انبارهای گمرکی و مسئولیت نگهداری کالا

فصل دوم - انبارهای اختصاصی، انبارها و سردخانه‌های عمومی رسمی و گمرک‌های اختصاصی	۱۱۴
بخش پنجم - کالای متروکه، ضبطی و واگذاری به گمرک	۱۱۵
بخش ششم - تشریفات و شرایط عمومی اظهار و ترخیص	۱۱۶
فصل اول - شرایط عمومی اظهار و ترخیص	۱۱۶
فصل دوم - مراحل گردش اظهار نامه	۱۲۱
فصل سوم - رسیدگی اظهارنامه (ارزیابی)	۱۲۲
بخش هفتم - رویه‌های گمرکی	۱۲۴
فصل اول - کالاهای ورودی	۱۲۴
فصل دوم - کالاهای صدوری	۱۳۷
فصل سوم - سایر رویه‌ها	۱۴۳
بخش هشتم - تخلفات گمرکی و قاچاق	۱۵۷
بخش نهم - معافیت‌ها و ممنوعیت‌ها	۱۵۸
بخش دهم - کارگزار گمرکی	۱۵۸
بخش یازدهم - بازبینی و اقدامات بعد از ترخیص	۱۶۰
فصل اول - کسر دریافتی و اضافه پرداختی	۱۶۰
فصل دوم - حسابرسی پس از ترخیص	۱۶۱
بخش دوازدهم - مراجع رسیدگی به اختلافات گمرکی	۱۶۵
بخش سیزدهم - سایر مقررات	۱۶۷

یوست‌ها

نون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون تجدیدنظر شده کیوتو در مورد ساده و ماهنگ سازی تشریفات گمرکی	۱۶۸
نون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون بین‌المللی هماهنگی کنترل‌های مرزی	۲۰۴
لاها	

پیش‌گفتار

قانون امور گمرکی مصوب بیست و دوم آبان ماه ۱۳۹۰ مجلس شورای اسلامی و آیین‌نامه اجرایی آن مصوب ششم اسفند ۱۳۹۱ هیأت وزیران، اصلی‌ترین منبع حقوقی تنظیم‌کننده روابط میان گمرک و خدمت‌گیرندگان این سازمان است. این منبع، بستر اجرای سیاست‌های بازرگانی خارجی و سیاست‌های مالی مرتبط با آن را مهیا می‌سازد و نقشی مهم در پیشبرد اهداف راهبردی دولت در زمینه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی دارد.

این قانون و آیین‌نامه، در راستای هماهنگی با هنجارهای بین‌المللی و به منظور پاسخ‌گویی به چالش‌های فراروی گمرک و تجارت، با بهره‌گیری از کنوانسیون‌ها، موافقت‌نامه‌ها و استانداردهای بین‌المللی (مانند موافقت‌نامه‌های تعیین ارزش و قواعد مبدا، کنوانسیون‌های تجدید نظر شده کیوتو، روابط دیپلماتیک و کنسولی، و ...)، موضوعات، رویه‌ها، واژگان و اصطلاحات جدیدی را برای نخستین بار وارد ادبیات حقوقی امور گمرکی کشور نموده است.

همچنین، با توجه به پیوندهای حقوقی و فنی گسترده میان گمرک و بخش‌های مختلف اقتصادی و بازرگانی، مانند حمل و نقل، سیستم بانکی، بیمه و ...، مطالب و اصطلاحات فنی و تخصصی مشترک میان گمرک و بخش‌های مزبور نیز، وارد این قانون و آیین‌نامه گردیده است.

بدیهی است، به لحاظ پیچیدگی و تنوع امور گمرکی و ارتباط گسترده مفاد قانون و آیین‌نامه مزبور، با بخش‌ها و رشته‌های مختلف حقوق عمومی، حقوق خصوصی و حقوق بین‌الملل، هرگونه کاستی در تعریف یا نبود توضیحات بایسته و یا ابهام و نارسایی احتمالی در متون مصوبات قانونی و مقرراتی مذکور، درک یکسان و منطبق با اصول حقوقی را، برای کاربران، ذینفعان و خدمت‌گیرندگان گمرک با مشکل مواجه سازد.

گمرک، به عنوان سازمان حاکمیتی و مسئول مستقیم اجرای این قانون و آیین‌نامه، طبعاً در مقام جرا، مطابق برداشت خود، عمل می‌کند و در مواردی که احکام قضایی یا اداری صادر می‌شود، زامناً به همان نحوی که مراجع مزبور، فهمیده و حکم صادر کرده‌اند، عمل خواهد شد. بنگاه‌ها و سامان اقتصادی، ذینفعان و خدمت‌گیرندگان گمرک (مانند صادرکنندگان، واردکنندگان، نقال‌العمل کاران، شرکت‌های حمل و نقل و ...) نیز، با توجه به نحوه برداشت خود از این قانون و

آیین نامه، برنامه های راهبردی و عملیاتی خود را تنظیم و اجرا می نمایند.

نظر به این که قوانین گمرکی، نوعاً در زمره قوانین آمره و مرتبط با نظم عمومی محسوب می شوند، وجود هرگونه ابهام و نارسایی، در مفاهیم واژه ها، اصطلاحات، فرازاها و مطالب، و یا مواد و تبصره های این قانون و آیین نامه، ممکن است در عمل، آثار و هزینه های ناخواسته ای را بر دولت، معطوط کسب و کار و جامعه تحمیل نماید. بر این اساس، ارائه توضیحات بایسته با هدف شفاف سازی بیشتر و رفع ابهامات احتمالی، امری ضروری بوده و می تواند اجرای قانون و آیین نامه را تسهیل، تا حدود زیادی از بروز اختلاف و تشتت آراء پیشگیری و همچنین، آموزش و فراگیری آن را برای کاربران، دانشجویان و ذینفعان گمرک آسان نماید.

با توجه به مطالب بالا، نگارنده کوشش نموده است تا با اتکا به بیش از سه دهه کار تجربی در سطوح مختلف اجرایی، ستادی و مدیریتی گمرک و بیش از دو دهه تلاش علمی، پژوهش و تدریس مباحث مختلف امور گمرکی و بازرگانی در مرکز آموزش و تحقیقات گمرک ایران، دانشکده مدیریت و حسابداری دانشگاه علامه طباطبائی و سایر موسسات تخصصی مرتبط، و با استفاده از اسناد مرجع، و بهره گیری مناسب از منابع حقوقی و تخصصی داخلی و بین المللی معتبر، توضیحات تحلیلی، کاربردی بایسته را به صورت زیر نویس در ذیل هر مورد از مطالب، متون، واژه ها و اصطلاحات که لازم بوده، ارائه نماید.

امید است توضیحات مزبور، در شفاف سازی، رفع اشکالات و ابهامات احتمالی و کمک به اجرای بهتر و موثر تر قانون و مقررات مزبور، و همچنین در ارتقاء دانش عوامل دست اندرکار تجارت، حمل و نقل بین المللی، کاربران و کارگزاران گمرکی، ذینفعان، دانشجویان و فراگیران این قانون و آیین نامه، مفید واقع شود.

از صاحب نظران و خوانندگان محترم انتظار دارد، نظرات، پیشنهادات و انتقادات سازنده خود را از طریق انتشارات وکیل، به اینجانب اعلام فرمایند.

ناصر محمد حسینی

مرداد ۱۳۹۲

نشانه‌های اختصاری (در توضیح و تحلیل زیر نویس)

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	ق.ا.ج.ا.
قانون مدنی	ق.م.
قانون امور گمرکی	ق.ا.گ.
آیین‌نامه اجرایی قانون امور گمرکی	آ.ا.ق.ا.گ.
قانون حمل و نقل و عبور کالاهای خارجی از قلمرو جمهوری اسلامی ایران	ق.ح.ع.ک.
آیین‌نامه اجرایی قانون حمل و نقل و عبور کالاهای خارجی از قلمرو جمهوری اسلامی ایران	آ.ا.ق.ح.ع.ک.
آیین‌نامه تاسیس و فعالیت شرکت‌های حمل و نقل بین‌المللی	آ.ت.ش.ح.ب.
قانون دریایی ایران	ق.د.ا.
قانون مقررات صادرات و واردات	ق.م.ص.و.
آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات	آ.ا.ق.م.ص.و.
قانون تجارت	ق.ت.
جمهوری اسلامی ایران	ج.ا.ا.
رجوع کنید به	ر.ک.: